

För beslut i:
Kommunstyrelsen, Kungälv kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskningsrapport "Granskning av bokslut 2018"

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun genomfört en granskning av bokslutet 2018. I granskningen har kommunens årsredovisning med avseende på resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning granskats.

I bifogad rapport har det lämnats en beskrivning av gjorda iakttagelser. Revisorerna översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt kommunfullmäktige för kännedom och behandling i enlighet med fastslagen rutin för avrapportering av revisionens granskningar.

Kungälv den 22 mars 2019

För Kommunrevisionen

Christina Carlsson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Kungälv kommun

Rapportering av bokslutsgranskning 2018

Building a better
working world

Innehåll

1. Granskning av bokslutet 2018-12-31	2
1.1 Måluppföljning - God ekonomisk hushållning.....	3
1.2 Finansiella mål	3
1.3 Verksamhetsmässiga mål	4
1.4 Avstämning av balanskravet.....	5
1.5 Bedömning av måluppfyllelsen	5
2. Kommentarer till resultaträkningen.....	6
2.1 Genomförd granskning	6
3. Kommentarer till balansräkningen	6
3.1 Anläggningstillgångar	6
3.2 Exploateringsverksamheten	6
3.3 Avsättningar	7
4. Avsteg från gällande lagstiftning och rekommendationer.....	7
4.1 Redovisning av pensionsskuld	7
4.2 Leasingavtal	7
4.3 Komponentavskrivning (tidigare avsteg).....	7
4.4 Exploatering (tidigare avsteg)	7

1. Granskning av bokslutet 2018-12-31

Vi har granskat kommunens årsredovisning med avseende på resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 691,9 mnkr som avsättning i balansräkningen vilket i enlighet med lagstiftningen istället skall redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen har i årsredovisningen på ett tydligt sätt upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning och även lämnat upplysning om avstegets effekter på resultat- och balansräkning. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 29,7 mnkr högre redovisat än om lagen efterlevts. Vår bedömning är att den felaktiga redovisningen är av betydande storlek och att räkenskaperna därför inte ger en rättvisande bild, i enlighet med gällande lagstiftning, om inte rättelse sker.

Vår bedömning är att granskat material i övrigt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning. Däremot framgår det av årsredovisningen och i denna rapport att kommunen gör ett antal avsteg från Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer. Beaktat detta är ändå vår bedömning att kommunen i allt väsentligt upprättat bokslut och årsredovisning enligt god redovisningssed.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2018 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2018 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt att ge förslag till förbättringar. Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhållits den 13 mars 2019. I årsredovisningen redovisas ett resultat på 76,0 mnkr (58,0 mnkr) och ett eget kapital om 540,8 mnkr (464,8 mnkr) för kommunen.

Belopp inom parentes avser föregående år.

1.1 Måluppföljning - God ekonomisk hushållning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner att:

- Kommunfullmäktige ska fastställa mål för god ekonomisk hushållning
- Uppföljning av dessa mål ska göras i delårsrapport och årsredovisning
- Kommunens revisorer ska granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av kommunfullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet, det vill säga kravet på balans mellan intäkter och kostnader, är centralt för god ekonomisk hushållning. Sett över en inte allt för lång tid måste kommunerna och landstingen ha balans mellan intäkter och kostnader för att nå en god ekonomisk hushållning. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

Kommunfullmäktige i Kungälv kommun har definierat god ekonomisk hushållning i rambudget 2018. Enligt definitionen *"råder god ekonomisk hushållning när de finansiella målen är uppfyllda samtidigt som de verksamhetsinriktade målen visar god måluppfyllelse."* De finansiella målen omfattar fem indikatorer; överskottsmål, försäkringslösning, soliditet, investeringars självfinansieringsgrad och sociala investeringar. De verksamhetsmässiga målen avser sex av kommunfullmäktige beslutade strategiska mål som kommunstyrelsen brutit ned i tretton resultatmål. Av årsredovisningen framgår att tre av fem finansiella mål uppnås. Vidare framgår att sex resultatmål bedöms som uppnådda och sju resultatmål som svårbedömda/delvis uppfyllda. Vad gäller de finansiella målen skriver kommunstyrelsen att *"Kungälv kommun når tre av fem finansiella mål och når därmed inte upp till målsättningen för de finansiella målen i god ekonomisk hushållning."* Vad gäller de verksamhetsmässiga målen redovisar kommunstyrelsen *"god måluppfyllelse i relation till de strategiska målen kommunfullmäktige angett"*. Kommunstyrelsen bedömer att måluppfyllelsen är god för de verksamhetsmässiga målen mot bakgrund av att det finns en indikator till ett av kommunfullmäktiges strategiska mål. Indikatorn anger att måluppfyllelsen ska vara 50 procent för de resultatmål som inte är kopplade till det strategiska målet *"Balans mellan ekonomi, kvalitet och behov"*. Till detta strategiska mål finns tre resultatmål. För de övriga tio resultatmålen bedöms sex resultatmål vara uppnådda och fyra resultatmål svårbedömda/delvis uppfyllda. Sammanfattningsvis anger kommunstyrelsen att *"God ekonomisk hushållning enligt kommunfullmäktiges definition inte är uppfyllt 2018"*.

1.2 Finansiella mål

Som ovan nämnts anges fem finansiella indikatorer som ska bidra till god ekonomisk hushållning i rambudget 2018. De fem indikatorerna med utfall redovisas nedan:

- *Överskottsmålet är 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.*

Av årsredovisningen framgår att budgeterat resultat efter beslut om tilläggsanslag för sociala investeringar är 41 mnkr. Årets resultat är positivt med 76 mnkr. Målet anses uppnått.

- *Den ekonomiska påfrestning som pensionsutbetalningarna medför skall lindras genom försäkringslösning.*

I årsredovisningen framgår att det 2014 genomfördes en inlösen av intjänad pensionsrätt. Åren 2015-2018 har ingen ytterligare inlösen genomförts. Efter beslut om bokslut 2017 återstår 43,6 mnkr av sparade medel. För 2018 har inge disponering genomförts. Målet anses uppnått.

- *Soliditeten skall under ramperioden öka med 1 procentenhet per år.*

Av årsredovisningen framgår att soliditeten i bokslut 2018 uppgår till 9,3 %, att jämföra med föregående år då soliditeten uppgick till 9,1 %. Målet anses inte uppnått.

- *Investeringarnas självfinansieringsgrad i den skattefinansierade verksamheten skall under ramperioden vara 40 % eller högre.*

I årsredovisningen framgår att investeringarnas självfinansieringsgrad är 67 %. Målet anses uppnått.

- *Sociala investeringar i förebyggande socioekonomiskt arbete motsvarar 0,5 % av skatter och generella statsbidrag.*

Av årsredovisningen framgår att sociala investeringar är 0,16 %. Målet anses inte uppnått.

1.3 Verksamhetsmässiga mål

Utöver de finansiella målen finns totalt sex av kommunfullmäktige beslutade strategiska mål som kommunstyrelsen brutit ned i tretton resultatmål vilka följs upp i årsredovisningen och redovisas nedan. Resultatmålen bedöms i årsredovisningen utifrån färgerna grön (målet är uppfyllt), gult (målet är svårbedömt/delvis uppfyllt) och röd (målet är inte uppfyllt).

- **Balans mellan ekonomi, kvalitet och behov**
 - *Samordning av resurser för effekt i Kungälv-samhället (gult).*
 - *Attraktiv arbetsgivare (gult).*
 - *Öka kvaliteten inom vård och omsorgen genom kvalitetssäkring av verksamheten och utveckling av välfärdsteknologin (gult).*
- **I Kungälv finns arbete åt alla**
 - *Kungälv kommun är drivande för ökad tillväxt och fler i arbete (grönt).*
- **Attraktivt boende**
 - *Attraktiv kommun som växer genom en aktiv och hållbar samhällsutveckling (grönt).*

- **Minskad segregation**
 - Ökad integration och minskat utanförskap (gult).
 - Skolans kompensatoriska uppdrag skall minska segregationen och öka jämlikheten (gult).
 - Barnfattigdomen ska minska (grönt).
- **Minskad miljö- och klimatpåverkan**
 - Öka andelen hållbara resor (grönt).
 - Minska energiförbrukning, utsläpp till vattenmiljön och koldioxidutsläpp (gult).
- **Gör rätt från början - investera i barn och unga**
 - Mindre barngrupper för högre kvalitet i förskolan (grönt)
 - Kunskaperna hos eleverna och studerande ska öka (gult).
 - Fler barn och unga deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv (grönt).

1.4 Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet får realisationsvinster inte medräknas samt avsättningar för pensioner utöver den lagstadgade blandmodellen.

Avstämning mot balanskravet visar att kommunen uppfyller kravet:

2018	Mnkr
Årets resultat enligt resultaträkningen	76,0
Justering för realisationsvinster	-29,7
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	-29,7
Positivt balansresultat	16,6

1.5 Bedömning av måluppfyllelsen

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen granskat om resultatet är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Enligt kommunfullmäktiges definition råder god ekonomisk hushållning när de finansiella målen är uppfyllda samtidigt som de verksamhetsinriktade målen visar god måluppfyllelse. Utifrån årsredovisningen framgår att tre av fem finansiella indikatorer uppnås. Vad gäller de verksamhetsmässiga målen framgår att sex resultatmål bedöms som uppnådda samt sju resultatmål som svårbedömda/delvis uppfyllda. Kommunstyrelsen gör i årsredovisningen bedömningen att god ekonomisk hushållning inte är uppfyllt 2018.

Vår bedömning är, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen och kommunfullmäktiges definition av god ekonomisk hushållning, att god ekonomisk hushållning inte uppnås för 2018.

2. Kommentarer till resultaträkningen

2.1 Genomförd granskning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, särskild registeranalys för löner (så kallad ACL-körning), kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

Kommunen redovisar ett resultat för 2018 om 76,0 mnkr (58,0 mnkr), vilket 35 mnkr högre än budget. Positiva avvikelser finns inom skatter och generella statsbidrag, 22,1 mnkr och finansiella nettokostnader, 28,5 mnkr.

Utfallet inom sektorerna avviker negativt mot budget med -29,2 mnkr. De största negativa avvikelserna finns inom Stab med -27,8 mnkr och Trygghet och Stöd med -19,1 mnkr. Vi noterar att resultatet för Stab innehåller jämförelsestörande kostnader om 28,3 mnkr. Kostnaderna hänförs till nedskrivning av moduler på grund av konkurs samt ett ingått förlikningsavtal med en privat förskola. Övergripande poster inom finansiering, exploatering och realisationsresultat avviker positivt mot budget med 13,6 mnkr.

3. Kommentarer till balansräkningen

3.1 Anläggningstillgångar

Vi har stickprovsvis granskat investeringar under året för bedöma rätt klassificering och fastställd nyttjandeperiod. Under året har nettoinvesteringar gjorts om 582,7 mnkr (735,7 mnkr) fördelat på immateriella tillgångar, mark, byggnader och tekniska anläggningar och maskiner och inventarier. Av årets nettoinvesteringar hänförs 258,7 mnkr (351,7 mnkr) till den avgiftsfinansierade verksamheten.

Kontroll har skett av pågående projekt mot undertecknat avtal samt att fakturorna är rätt attesterade och bokförda på respektive projekt (granskat belopp och rörelsetillhörighet). Inget avvikande har noterats i vår granskning av anläggningstillgångar.

3.2 Exploateringsverksamheten

Pågående exploateringsprojekt uppgår till 128,6 mnkr (176,9 mnkr) i årsbokslutet, vilket är en minskning jämfört med föregående år med 48,3 mnkr. Förändring hänförs främst till avräkningar inom projekten Kongahälla och Mimers parkeringar. Kommunen har under året gått igenom värderingen av äldre pågående projekt, vilket resulterade i nedskrivningar om 5 mnkr.

Det största exploateringsprojektet per årsbokslutet utgörs av Kongahälla om 55,3 mnkr som motsvarar cirka 43 % av totalt värde av exploateringstillgångarna. Årets intäkter till följd av överskott inom exploateringsverksamheten uppgår till 38,3 mnkr (25,7 mnkr) varav Kongahälla utgör 16 mnkr och Mimers parkeringar 22 mnkr. Vi har i samband med årsbokslutet granskat gjorda resultatavräkningar utan anmärkning.

3.3 Avsättningar

Avsättningar för pensioner uppgår per balansdagen till 930,2 mnkr (933,3 mnkr), se ytterligare under avsnitt 4.1.

Avsättningen för deponier uppgår till 2,6 mnkr (2,9 mnkr) och avser kostnader för sluttäckning av Munkegärdetippen. Minskningen utgörs av årets kostnader för sluttäckning. Vi gör ingen annan bedömning än kommunen avseende avsättningens storlek, men rekommenderar kommunen att löpande ser över sina beräkningar och vid behov stämma av med extern värderare.

Avsättningar för bidrag till statlig infrastruktur uppgår i bokslutet till 174,9 mnkr (214,6 mnkr). Förändringen utgörs av årets avsättningar för gång- och cykelvägar och vänstersvängsfältet Sparråsvägen, 8,5 mnkr, minskat med ianspråktaga kostnader för samma projekt om 48,2 mnkr.

4. Avsteg från gällande lagstiftning och rekommendationer

4.1 Redovisning av pensionsskuld

Pensionsskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuldföras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldredovisas i balansräkningen. Från och med 2006 så redovisar kommunen hela pensionsförpliktelsen i balansräkningen. Denna hantering är därmed inte i linje med den kommunala redovisningslagen. Kommunen har i årsredovisningen på ett tydligt sätt upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning och även lämnat upplysning om avstegets effekter på resultat- och balansräkning. Vår bedömning är att den felaktiga redovisningen är av betydande storlek och att räkenskaperna därför inte ger en rättvisande bild, i enlighet med gällande lagstiftning, om inte rättelse sker.

4.2 Leasingavtal

Kommunen upplyser i årsredovisningen om att alla leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Finansiella leasingavtal skall enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) redovisas över balansräkningen.

4.3 Komponentavskrivning (tidigare avsteg)

Enligt rekommendationen RKR 11.4 ska komponentavskrivning tillämpas när olika komponenter i en anläggningstillgång har väsentligt olika nyttjandeperioder. Kommunen tillämpar rekommendationen fullt ut gällande nya investeringar och äldre byggnader. Kommunens avsteg har fram till och med årsbokslutet 2018 varit befintliga tekniska anläggningar, vilka numera också hanteras i enlighet med rekommendationen.

4.4 Exploatering (tidigare avsteg)

Kommunen redovisar inkomster från försäljningar direkt mot exploateringsredovisningen. Intäktsredovisning har tidigare år skett först när exploateringsprojekt slutredovisat, vilket inte överensstämmer med idéskrift Redovisning av markexploatering från Rådet för kommunal redovisning. Kommunen har från och med 2018 ändrat sin hantering och resultatavräknar nu försäljningar. Löpande under året har intäkter från exploatering påverkat resultatet positivt med 38,3 mnkr.

I övrigt har inga väsentliga fel noterats i samband med vår granskning.

Göteborg den 15 mars 2019

Hans Gavin
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB

Marcus Gustafson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor
Ernst & Young AB